

Nr 541.

Av herrar **Petrén** och **De Geer**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om tillfälligt upphävande av skatten å motorsprit, m. m.

Av föreliggande proposition nr 261, där skattebefrielse föreslås för motorsprit i syfte att skydda avsättningen av denna vara, framgår att en fortsatt inhemsk tillverkning av sulfitsprit för användning som motorbränsle förutsättes.

Denna tillverkning baseras på vissa avtal träffade framför allt under krigsåren mellan Vin- och spritcentralen och tillverkarna. Avtalen ha närmast tillkommit med hänsyn till då rådande försörjningssvårigheter med motorbränsle.

Emellertid torde enligt riksnämndens för ekonomisk försvarsberedskap skrivelse av den 24 september 1947 några stödåtgärder ur beredskapssynpunkt ej längre vara behövlige.

Ur ekonomiska synpunkter är vidare en användning av sulfitsprit som motorbränsle ej motiverad.

Importpriset för bensin, som har motsvarande användning, är för närvarande ca 15 öre per liter. Motorspriten betingar däremot en kostnad av ca 43 öre per liter, vartill kommer en extra kostnad av 3 öre per liter för att utföra den inblandning med bensin, som behövs för att få ett användbart bränsle. Merkostnaden för motorspriten jämfört med bensin utgör sålunda ca 31 öre per liter.

Ur valutasynpunkt ger vidare användning av motorsprit som ersättning för bensin knappast någon fördel.

Tillverkningen av motorsprit är nämligen bränslekrävande. Som regel användes importerat bränsle i form av olja eller kol och till en sådan myckenhet, att importkostnaden härför är lika stor som kostnaden för en jämfört med den framställda kvantiteten motorsprit ekvivalent mängd bensin.

Ur statsfinansiell synpunkt är vidare skäl att beakta, att skatten på bensin för närvarande är 45 öre per liter och för motorsprit 15 öre per liter.

Om propositionens förslag genomföres blir förhållandet från årsskiftet en total skattebefrielse för motorsprit, medan från samma tidpunkt kommer att utgå en skatt med 25 öre per liter för bensin.

Innebörden av här relaterade förhållanden kan lämpligen belysas med senaste budgetår som exempel. Enligt propositionen är förbrukningen av

motorsprit för budgetåret 1949/50 beräknad till ca 36 000 m³. Detta ger en merkostnad för folkhushållet av $0,31 \times 36\,000\,000 = 11,2$ milj. kronor. jämfört med om i stället bensin använts. Ur statsfinansiell synpunkt är innebörden, att statskassan gått miste om $0,30 \times 36\,000\,000 = 10,8$ milj. kronor skattemedel.

Förhållandet kan också uttryckas så att i stället för att för 5,4 milj. kronor importera bensin har importerats för 5,4 milj. kronor olja eller kol och framställts motorsprit med en ytterligare kostnad härutöver av 11,2 milj. kronor, varvid samtidigt en för annan produktion nödvändig och efterfrågad arbetskraft bundits.

Det bör vara uppenbart, att nu rådande förhållande ej längre får bestå utan mycket bärande skäl. Användningen av sulfitsprit som motorbränsle bör avvecklas så snabbt som möjligt. Departementschefens förslag till skattebefrielse innebär emellertid tvärtom ett fortsatt skyddande av avsättningen för sulfitsprit som motorbränsle. Det skäl som åberopas är de tioåriga garantiavtal Vin- och spritcentralen med statsmakternas medverkan slutit med vissa fabriker. Dessa avtal utgå successivt och det sista under år 1954. Innebörden av avtalen är att fabrikerne garanteras avsättning till ett pris som möjliggör förräntning och amortering av anläggningarna under tioårsperioden.

Anmärkningsvärt är emellertid, att avsättningen av sulfitsprit som motorbränsle lagts på betydligt större kvantiteter än vad som motsvarar produktionen vid dessa fabriker, med vilka avtal träffats. Enligt uppgifter lämnade i 1946 års spritutredningsbetänkande äro de garanterade leveranssiffrorna 1 juli 1948—1 oktober 1950 25 000 m³ per år och 1 oktober 1950—1 januari 1952 22 000 per år. Vin- och spritcentralens upphandling för avsättning som motorsprit överstiger emellertid vissa år betydligt denna kvantitet. Sålunda avsattes för motorbränsle år 1949 34 000 m³ sulfitsprit, under budgetåret 1949/50 ca 36 000 m³, och för innevarande år beräknas också kvantiteten betydligt högre än enligt avtalen garanterade 22 000 m³.

Den primära åtgärden borde varit att hålla ned kvantiteten och med fabrikanterna ordna sådana överenskommelser att icke någon upphandling alls behövde förekomma för avsättning som motorsprit. Detta kan tänkas ske på olika sätt. Den oamorterade resten av anläggningsskapitalet vid de fabriker, varmed avtal träffats, var den 1 oktober 1948 beräknad till 6 milj. kronor och är för närvarande avsevärt lägre. Förhandlingar om en omedelbar avveckling av garantiavtalen är en möjlighet. En annan väg kan vara att söka åstadkomma en avsättning av sulfitsprit på exportmarknaden som ersättning för den inhemska konsumtionen av motorsprit. Förutsättningar böra finnas att på ett eller annat sätt till en kostnad, som endast utgör en bråkdel av de årliga utgifter folkhushållet nu åsamkas och den förlust statskassan gör genom användning av sulfitsprit, få en ändring till stånd.

Då någon sådan överenskommelse ej träffats och det ej heller enligt propositionen framgår att några åtgärder i sådan riktning förberedas, torde med hänsyn till den korta tid som nu återstår till årsskiftet intet annat vara möjligt än att biträda departementschefens förslag om skattebefrielse för motorsprit från årsskiftet. Denna skattebefrielse måste emellertid betraktas som en provisorisk åtgärd i avvaktan på att åtgärder vidtagas för avveckling av motorspritsens subventionering.

Under åberopande av vad här anförts få vi hemställa,

att riksdagen beslutar hos Kungl. Maj:t hemställa om
att åtgärder snarast vidtagas i syfte att avveckla stödåtgär-
derna för motorsprit.

Stockholm den 29 november 1950.

Folke Petré.

Gerard De Geer.
